

13.4.17 MUSIIKKI

Oppiaineen tehtävä

Yleisesti

Musiikin merkitys tunne-elämään ja ihmisen itsetuntoon vaikuttavana tekijänä on suuri. Erilaiset tavat harrastaa ja toimia musiikin parissa tuovat mukanaan onnistumisen elämyksiä. Musiikki toimii yhteisöllisyyttä rakentavana ja sosiaalista toimintaa ylläpitävänä elementtinä kaikissa muodoissaan. Niin kuin kaikkien taiteiden, myöskään musiikin olemus ei ole ainoastaan esteettistä laatua. Se edustaa vankkaa jatkuvuutta historiallisten siteiden kautta sekä toimii eettisenä ja moraalisenä tarkastelijana. Yleissivistävän koulutuksen musiikinopetus rakentaa parhaimmillaan sillan niille menneisyyden alueille, jotka saattavat olla pahimmassa tapauksessa jo osittain katoamassa nyky sivistyksen tietoisuudesta. Jotta voidaan pitää kiinni historiallisesta tietoisuudesta ja tradition eteenpäin kantavasta voimasta, on opetuksessa aina luotava uudelleen suhde niihin elementteihin, jotka eivät enää kaikessa toiminnassa ole mukana yleissivistävän opetuksen keskiössä. Musiikissa tämä tarkoittaa paneutumista erilaisten tyyli-suuntien olemukseen ja niiden kokemuksellista ja elämyksellistä läpikäymistä sekä tiedollisesti että toiminnallisesti.

Musiikin määrällisen tarjonnan leviäminen on laajentanut ennennäkemättömällä tavalla saavutettavissa olevan materiaalia. Tässä moninaisuudessa musiikkikasvatuksella on haastava tehtävä oppilaan näkökulman avartamisessa siten, että sekä moraalinen että esteettinen arviointikyky voivat kehittää kriittisen otteen vastaanotetun musiikillisen materiaalin suodattamiseen ja musiikissa olevien erilaisten arvojen havaitsemiseen. Musiikin laadullisuuden tunnistaminen on tässä keskeinen aistimuksen ja tuntemuksen perusta.

Uudentyyppinen musiikinopetuksen alue liittyy ympäristömme äänimaiseman tarkkailuun ja siitä huolehtimiseen. Musiikkikasvatuksella on tässä tärkeä toimintakenttä, sillä ääniympäristön ja sen monimuotoisuuden erilaisten vaikutusten tiedostaminen on hyvin kompleksinen ilmiö. Musiikin ja muiden ympäröivien äänimaisemien eksistenssi on ilmiö, jonka tiedostamalla voidaan opetella sen hallintaa.

Sen lisäksi, että oppilaille tarjotaan keinoja ilmaista itseään eri taidemuotojen alueella, on pyrittävä myös laajentamaan heidän tietoisuuttaan globaaliin kehitykseen, jossa musiikin laadullisuuden erottaminen on ensiarvoisen tärkeää sekä samalla tarjoamaan näköala myös historiallisen perspektiivin kautta traditioon ja sen perustavaan voimaan taiteiden lähtökohtana. Yleissivistävän opetuksen olemukseen kuuluu myös luontainen integraatio oppiaineiden välillä. Sen avulla on mahdollista luoda siirtymä ekspertoitumisesta yhtenäiskulttuuriin.

Steinerkoulun keskeisiä tavoitteita musiikin opetuksessa ovat laadutietoisuus, arviointikyky ja omakohtainen kosketus musiikilliseen ilmaisuun. Oppilaissa pyritään kehittämään eläytymiskykyä siten, että heidän on mahdollista vastaanottaa ja ymmärtää eri aikakausien ja tyyli-suuntien musiikillista ilmaisua ja teoksia. Eräänlaisena yditavoitteena voidaan pitää saada oppilaat kuuntelemaan ja kuulemaan. Tähän liittyy myös musiikin sosiaalisuutta kehittävä vaikutus "me kuulemme toisia ihmisiä". Musiikki lisää osaltaan luovuutta, sosiaalisuutta ja iloa. Taiteella on tärkeä tehtävä lisätä kaikissa ihmisryhmissä

kiinnostusta toiseen ihmiseen. Musiikin on annettava oma osuutensa, jotta ihminen voi toteuttaa koko olemustaan mahdollisimman laajasti.

Musiikin opetus steinerkoulussa on käytännöllisesti painottunutta. Sen lähestymistapana on lähtökohtaisesti oppilaan omien mahdollisuuksien huomioiminen musiikillisen ilmaisun perustana. Yhteinen työskentely on musiikinopetuksen kantava voima. Sen avulla opitaan toimimaan ryhmässä sekä musiikillisesti että suhteessa muihin. Musiikin opetuksessa tapahtuvan vuorovaikutuksen avulla luodaan suhde omaan itseen, kanssakäymiseen muiden kanssa ja yhteisölliseen tilanteiden hallintaan. Musiikinopetus tarjoaa mahdollisuuden ihmisten välisen yhteyden vaalimiseen. Oppiaineiden välinen integraatio vahvistaa tätä kokemusta ja sitoo musiikin vahvasti kulttuuriseen kontekstiin muiden maailman tapahtumien ja ilmiöiden kanssa

Laululla on musiikin opetuksessa keskeinen asema. Ihmisääni on instrumentti, jota ihminen kantaa aina mukanaan. Oppilasta ohjataan siten, että hän voi saavuttaa suhteen omaan ääneensä ja sen käyttöön eri yhteyksissä. Laulaminen on pitkälti sosiaalista työskentelyä. Tasoeroja ei korosteta eikä oppilaita jaotella osaamisen mukaan, vaan jokainen saa osallistua omien kykyjensä mukaisesti. Laulun opetus noudattelee musiikin historiallisen kehityksen mukaista etenemistä yksinäisyydestä moniäänisyyteen. Laulu antaa kaikille mahdollisuuden toimia itse käytännön musisoimisen parissa aktiivisena toimijana. Jokaisen oppilaan kyvyt ja mahdollisuudet huomioidaan, tarvittaessa opetus voidaan viedä hyvinkin pitkälle yksilötasolle asti. Soitinopetuksella on luonnollisesti oma asemansa. Instrumenttien käsittelyn suhteen yksilölliset erot ovat oppilaiden kesken suuret. Musiikin opetuksessa pääpaino on sellaisissa instrumenteissa, joita kaikilla on mahdollisuus oppia käsittelemään lähtötason mukaisesti yhteissoitossa ja harjoituksissa. Opetuksen tueksi järjestetään lisäksi mahdollisuuksien mukaan myös soitonopetusta.

Vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 oppilaalle syntyy kokemus siitä, miten toimitaan ryhmän jäsenenä musiikin parissa. Opitaan havainnoimaan erilaisia musiikillisia elementtejä kuuntelun avulla ja kehitetään aktiivisen kuuntelun aluetta. Yhteisen musisoimisen avulla koetaan osallisuus toisiin oppilaisiin ja myös oman vaikuttamisen mahdollisuus. Jäljittelyllä on suuri osuus oppimisessa. Yhdessä laulaminen luo vähitellen perustaa säveltasojen tarkemmalle havainnoinnille ja intonaation puhtaus kehittyy vähitellen yhteisen kuuntelun avulla. Yhteistyössä valmistettävien sävelkuvaelmien ja tarinoiden avulla luodaan uusia, ennenkuulumattomia ja -kokemattomia sävelmaisemia. Perussäveletön, pentatoninen sävelmaailma antaa mahdollisuuden improvisoinnin vapauteen ja erilaisten soitinyhdistelmien kokeiluun.

Vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 laajennetaan omakohtaista tutustumista musiikin eri alueisiin omista lähtökohdista. Taito toimia musisoivan ryhmän jäsenenä vahvistuu ilmaisutaidon kehittymisen myötä. Rytmii ja laulu ovat työskentelyssä erityisen tärkeitä. Erilaiset rytmiharjoitukset jäsentävät oppilasta itsensä havainnoimisessa, kokemisessa ja koordinoimisessa. Samalla ne auttavat vahvistamaan kykyjä, jotka tulevat esille esimerkiksi nuottikirjoituksen opiskelun yhteydessä. Rytmillä on laajasti käsitettynä ihmisen olemusta vahvistava voima. Aktiivisen ja dynaamisen kuuntelun harjoittamisen seurauksena musiikin

jäsentelytaito kasvaa samalla kun musiikillinen mielikuvitus kehittyy. Musiikin tuottaminen sekä soittaen että laulaen saa uusia muotoja taitojen vähitellen kasvaessa. Musiikin perustiedot ja teoreettiset käsitteet tulevat vähitellen tutuiksi käytännöllisten ja toiminnallisten harjoitusten avulla. Oman luovuuden käyttämiseen musiikin tekemisessä ja tuottamisessa rohkaistaan. Aktiiviseen ja monipuoliseen, oman lähtökohdan mukaiseen musiikin harrastamiseen kannustetaan. Vahvistetaan sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja musiikillista mielikuvitusta edelleen erilaisten harjoitusten ja improvisaation kautta. Pyritään hahmottamaan kehitystä sekä musiikin historiallisessa että kulttuurisessa kontekstissa ja paneudutaan niistä polveutuviin ilmiöihin toiminnallisilla keinoin.

Vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 oppilaan omaehtoinen ilmaisu kasvaa voimakkaasti ja opetuksessa keskitytään musiikillisen ilmaisun monipuoliseen kehittämiseen. Musiikilliset tiedot ja taidot kehittyvät ja samalla luova musiikin tuottaminen mahdollistuu yhä vahvemmin. Yhteistyö ja omien ideoiden sekä ratkaisujen tuottaminen nousee keskiöön. Opetus luotaa musiikin maailmankuvaa yhä laajemmin ja tuo tarkasteltavaksi erilaisia musiikkiin liittyviä käsityksiä. Oppilaiden arviointikykyä kehitetään hakemalla tarkastelukulmia musiikkiin liittyviin ilmiöihin lajirajojen yli. Kuuntelun ja havainnoinnin merkitystä pohditaan, nyt ääniympäristön ja äänimaiseman lähtökohdista. Oppilaiden omat vahvuudet huomioidaan opetuksessa eteenpäin kuljettavina, kokonaisuutta ja kaikkien luovuutta tukevinä elementteinä.

Musiikin opetuksen tavoitteet

Vuosiluokka 1

T1 Ohjata oppilasta huomioimaan muut ryhmän oppilaat musiikin tekemisen yhteydessä ja saada kokemus toimimisesta ryhmän jäsenenä.

T2 Äänenkäytön luonteva hallinta ryhmän kanssa musisoidessa. Yhteisen soittamisen kautta osallisuuden kokeminen toisten oppilaiden kanssa.

T3 Kuuntelun aktiivisen roolin toteuttaminen musiikin parissa toimimisessa ja ääniympäristön tarkkailussa. Musiikkikäsitteiden luova toteuttaminen liikkuen ja kuunnellen.

T4 Ohjata oppilasta omien virikkeiden ja ideoiden esilletuomiseen omien sävellysten ja improvisaatioharjoitusten kautta. Tarkoituksena on ohjata oppilasta oman musikaalisen ilmaisunsa vähittäiseen hahmottamiseen ja toteuttamiseen eri ilmaisukeinoja käyttäen ja yhdistellen

T5 Musiikillisen monimuotoisuuden havaitsemiseen ja tuottamiseen ohjaaminen leikkien, laulaen ja liikkuen.

T6 Musiikin perusmerkintöihin tutustuminen soiton ja laulun yhteydessä siten, että käsitteellistäminen toteutetaan havainnoinnin ja kokemuksen jälkeen.

T7 Oppilasta ohjataan toimimaan oman musisointinsa ja roolinsa mukaisesti yhteisissä soitto- ja laulutuokioissa

T8 Ohjata oppilasta ymmärtämään oman musiikin tuottamisen arvo ja sen harjoittamisen merkitys musiikin tekemisessä. Musiikin tekemiseen asetetaan tavoitteita ja päämääriä yhteisen tekemisen perustaksi.

Vuosiluokka 2

T1 Ohjata oppilasta toimimaan ryhmän jäsenenä ja ohjata olemaan yhä aktiivisempi oman musisoinnin esilletuomisesta siten, että se tukee luokan yhteistä soittoa ja laulua

T2 Äänenkäytössä jatketaan oman luonnollisen laulutavan hallintaa lauluilla ja harjoituksilla, jotka tukevat luontevaa äänenmuodostusta. Ohjataan oppilasta ymmärtämään oman soittamisen merkitys kokonaisuuden kannalta.

T3 Musiikin ja ääniympäristön omakohtaisen havainnoinnin merkitystä tuodaan lähemmäksi oppilaan kokemusmaailmaa kuuntelua ja kuulemista painottaen. Musiikin käsitteiden havainnointia ja ymmärtämistä ohjataan edelleen.

T4 Improvisoinnin yhdistäminen yhteiseen ja edelleen omaan musiikin luomiseen tehdään keskeiseksi. Omien musiikillisten ideoiden esilletuomiseen ja harjoitteluun rohkaistaan eri ilmaisumenetelmiä käyttäen.

T5 Innostetaan oppilaita soittamaan ja laulamaan omasta kulttuurisesta ympäristöstä polveilevaa musiikkia. Musiikkia pyritään lähestymään ja ymmärtämään ilon ja kauneuden kautta sekä toimimaan sen parissa innostuksen siivittämänä.

T6 Musisointiin yhdistetään musiikin perusperiaatteiden ja -käsitteiden havainnointia.

T7 Oppilaan oman toiminnan roolia tuodaan lähemmäksi oppilaan omaa ymmärrystä musisoinnin tavoitteista.

T8 Tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa.

Vuosiluokka 3

T1 Yhteismusisoinnin ja ryhmässä toimimisen ohjaamista jatketaan iloisen ja myönteisen ilmapiirin luomisen avulla.

T2 Lauluäänen käytön opastamista jatketaan harjoituksin ja äänileikein. Ihmisen olemuksen kokonaisuusmusikaalisuutta havainnollistetaan rytmiharjoitusten avulla.

T3 Kehon ja tunteiden hallintaa liikettä hyväksi käyttäen. Ilmaisussa ja sisällön luomisessa mukana musiikki, kuvat ja tarinat.

T4 Etsitään havainnoinnin ja kuuntelun kautta elämyksiä ja kokemuksia erilaisista ääniympäristöön kuuluvista asioista. Käydään havaintoja läpi oppilaan omien kokemusten pohjalta.

T5 Työstetään tarinoita ja erilaisia kokonaisuuksia musiikkia, pienimuotoisia sävellyksiä ja improvisointia sekä muita käytettävissä olevia ja tehtävään soveltuvia keinoja hyväksi käyttäen. Ryhmätyötä voidaan käyttää suunnittelun ja toteuttamisen apuna.

T6 Oppilaan omien musiikkikokemusten havainnointia. Ohjataan tarkastelemaan kokemuksia kulttuurisen monimuotoisuuden ja historian pohjalta. Ohjataan keskustelun kautta tarkastelemaan ja havainnoimaan kauneuden ja esteettisen elämyksen olemusta.

T7 Musiikin käsitteiden ja merkintöjen havainnointia jatketaan musisoinnin osana

T8 Ohjataan tunnistamaan melun ja äänen vaikutus omaan vointiin. Musiikin vaikutusta omaan vointiin tarkastellaan musisoinnin yhteydessä.

T9 Oppilasta rohkaistaan kehittämään omaa musiikillista ilmaisuaan musisointiin osallistumisen ja sen myötä syntyvän harjoittelun avulla. Oman osallistumisen tärkeyttä painotetaan.

Vuosiluokka 4

T1 Yhteistä soittoa ja laulua jatketaan yhä tavoitteellisemmin. Ohjataan kaikkia osallistumaan musisointiin omien kykyjensä mukaan ja painotetaan tekemisen ilon ja myönteisyyden merkitystä musiikin tekemisessä ja sen kautta myös luokkayhteisössä.

T2 Laulamiseen ja äänenkäyttöön liittyviä harjoituksia vahvistetaan ja lisätään. Erilaisten rytmisten harjoitusten ja kehorytmien käyttö musisoinnin perusharjoituksina vahvistaa kokonaismotoriikkaa ja vahvistaa ryhmän sosiaalista taitoa ja yhteenkuuluvuutta.

T3 Kokonaisvaltaisen musiikillisen liikunnan osuutta lisätään ja kannustetaan oppilasta omaehtoiseen erilaisten elämysten, tarinoiden, kuvien ja musiikin ilmaisuun liikkeen kautta.

T4 Ääniympäristön ilmiöitä ja musiikin läsnäoloa ympäristössämme tehdään elävämmäksi ja konkreettisemmäksi. Musiikin ja ääniympäristön elämykselliseen havainnointiin rohkaistaan ja pyritään jakamaan niihin liittyviä kokemuksia yhteisesti.

T5 Jatketaan improvisaation käyttöä oman musiikillisen ilmaisun työvälineenä. Toteutetaan erilaisia projekteja ja näytelmiä ja ohjataan oppilaita käyttämään eri työvälineitä ja ilmaisutapoja näiden musiikilliseen kuvittamiseen ja elävöittämiseen.

T6 Jatketaan ja syvennetään oppilaan omien musiikkikokemusten havainnointia. Kauneuden käsitettä tarkastelun ja kokemuksen osana syvennetään.

T7 Yhteinen musisointi luo edelleen pohjaa musiikin käsitteiden ymmärtämiseen ja syventämiseen. Nyt käsitteitä ja periaatteita voidaan lähestyä jo konkreettisemmin ja tarkemmin osana musiikin tuottamisen prosessia.

T8 Ohjataan oppilaita jo hieman tarkemmin tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

T9 Harjoittelun tehtävää oman musiikillisen ilmaisun kehittäjänä vahvistetaan oppilaan tietoisuudessa. Osallistumisen merkitystä musisoinnin peruspilarina ja yhteisöllisyyden vahvistajana tuodaan yhä lähemmäksi oppilaan havaintomaailmaa.

Vuosiluokka 5

T1 Yhteistä soittoa ja laulua jatketaan edelleen tavoitteita asettaen ja jo pientä osaamista edellyttäen. Oman kykytason huomioiminen on edelleen keskiössä, yhteismusisoinnin vaatimukset suunnitellaan sen mukaisesti. Musiikin tekeminen sosiaalisena toimintana on toiminnan keskipisteenä.

T2 Laulamiseen ja äänenkäyttöön liittyviä harjoituksia vahvistetaan ja tietoisuutta äänen käyttöön liittyvistä fysiologisista vaikutuksista lisätään. Vahva rytmisen elementti yhdistyneenä ihmiskehon kokonaisvaltaiseen musikaalisuuteen luo lisää motorisia valmiuksia. Sosiaalisten harjoitusten määrää lisätään yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi. Soitinten käyttö luontevana osana kokonaisvaltaista musiikillista ilmaisua vahvistuu.

T3 Kokonaisvaltaisen musiikillisen liikunnan osuutta lisätään edelleen ja syvennetään oppilaan elämysten ilmaisua liikkeen avulla erilaisten tarinoiden ja projektien kautta.

T4 Ääniympäristön havainnointia konkretisoidaan yhä ja tuodaan kokemuksia yhä lähemmäksi oppilaan arkielämää. Tietoisuutta musiikin käytöstä osana oman elämän ympäristöä syvennetään.

T5 Omat sävellykset ja musiikin tuottaminen ovat yhä keskeisemmällä sijalla musiikillisessa ilmaisussa. Työtapoja syvennetään, soittimien ja muiden työvälineiden käyttöä laajennetaan. Erilaiset, isommat ja pienemmät projektit, ovat luonteva ympäristö musiikin tuottamiseen ja ilmaisutapojen kasvattamiseen kokonaisvaltaisena toimintana.

T6 Jatketaan ja syvennetään edelleen oppilaan omien musiikkikokemusten havainnointia. Ohjataan oppilasta tarkastelemaan yhä tarkemmin ja jo analyttisemmin musiikillisia

kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta.

T7 Musiikin tekemisen avulla konkretisoidaan käsitemaailmaa ja musiikin käyttämään terminologiaa, nyt jo selvästi yhteydessä suoraan musiikin tuottamiseen ja itseilmaisuuun. Käsitteet muodostuvat vähitellen osaksi musiikin tekemisen yleistä prosessia käyttökelpoisina kommunikaation välineinä.

T8 Oppilaat tiedostavat musiikin ja ääniympäristön olemuksen ja sen vaikutuksen jo melko itsenäisesti. Tämän tietoisuuden avulla he pystyvät prosessoimaan ja toimimaan vähitellen ratkaisukeskeisemmin suhteessa ääniympäristöömme ja sen eri ilmiöihin.

T9 Musisointi ja musiikin tuottaminen on muuttunut luontevaksi yhdessä olemisen muodoksi. Harjoittelu on siihen kuuluvaa luontaista toimintaa ja toimii musiikillisen aktiviteetin ja osallistumisen perustana.

Vuosiluokka 6

T1 Yhteistä soittoa ja laulua jatketaan tavoitteellisesti. Musisointi tapahtuu ryhmän dynamiikan ja taitojen pohjalta ja yhteinen soittaminen sekä laulaminen on muodostunut kaikille luontevaksi musiikillisen ilmaisun muodoksi.

T2 Laulamiseen ja äänenkäyttöön liittyviä harjoituksia jatketaan yhä tiedostavammin. Rytmien käyttö osana musiikillista toimintaa on vahvistunut ja muuttunut luontevaksi osaksi ilmaisua, samoin soitinten kanssa operoiminen yhteisessä työskentelyssä, josta on muodostunut yhteisöllisen olemisen luonteva olotila.

T3 Musiikin ja liikunnan yhteiselo on muuttunut jatkuvaksi, aktiiviseksi toiminnaksi, jonka avulla kokonaisvaltainen musiikillinen ilmaisu on saanut yhden pysyvän elementin lisää.

T4 Ääniympäristön tietoiseksi tekeminen jatkuu ja saa uusia muotoja. Mukaan otetaan myös esteettinen ja ekologinen näkökulma, jolloin musiikin mutta myös ääniympäristön todellisuus saa uusia, pohdittavia ulottuvuuksia.

T5 Omaehtoisen musiikin tuottamista eri tavoilla ja työvälineillä, myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen jatketaan ja haetaan uusia musiikillisia haasteita. Työprojektit keskittyvät ja muuttuvat yhä tavoitteellisemmiksi.

T6 Musiikillisten kokemusten ja havaintojen arvioiminen ohjataan uudelle tasolle. Asioita tarkastellaan jo melko luontevasti estetiikan ja kulttuurisen historian kautta osana oman aikamme todellisuutta ja monimuotoisuutta.

T7 Musiikin peruskäsitemaailma on tullut tutuksi tekemisen ja tuottamisen kautta. Niiden käyttöä monipuolistetaan ja laajennetaan kattamaan yhä isompi osa musisoinnin kokonaisprosessia.

T8 Oppilaat tunnistavat ja tiedostavat jo selvemmin musiikin ja ääniympäristön olemuksen ja vaikutuksen osana kokonaisvaltaista olemistamme. He osaavat tehdä jo jonkin verran itsenäisiä ratkaisuja musiikin turvallisen käytön ja ääniympäristön aiheuttamien ongelmien suhteen

T9 Harjoittelusta on muodostunut työskentelytapa musisoinnin lähtökohtana. Osallistuminen voidaan jo kokea luontevaksi osaksi musiikillista työskentelyä ja ilmaisua

Vuosiluokka 7

T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä

T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä

T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimin

T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun

T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan

T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn

T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

Vuosiluokka 8

T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä

T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä

T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimin

T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun

T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan

T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn

T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

Vuosiluokka 9

T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä

T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä

T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin

T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemukseen ja ilmaisuun

T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan

T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn

T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan

ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

Musiikin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokka 1

S1

S4

- *Vapaasti virtaavia pentatonisia melodioita, jotka opitaan jäljittelemällä. Sävelkorkeus voidaan ilmaista käden liikkeillä. Vuodenaikoihin ja koulun juhliin liittyvää lauluohjelmistoa.*
- *Laulamisen lisäksi jokainen lapsi opettelee soittamaan korvakuulolta. Soittimena on useimmiten huilu, mutta myös erilaisia pentatonisia instrumentteja sekä rytmisoittimia käytetään. Lapset oppivat yksinkertaisia melodioita, joita on ensin laulettu.*
- *Korvan harjaannuttamista kuuntelemalla musiikkia, jota soittaa opettaja tai luokassa olevat ryhmät.*
- *Sormitaitavuuden harjoittamista käyttämällä soittimia tai sormileikkejä.*
- *Soittimina voidaan käyttää esimerkiksi kannelta tai huilua. Mahdollisuuksien mukaan käytetään intervallihuiluja sekä rytmisoittimia (kapuloita ja omatekemiä soittimia).*
- *Rytmin ja melodian jäljittely*

Vuosiluokka 2

S1

S2

S3

S4

- *Lauletaan melodioita, joissa mennään aina oktaaviin asti. Lauluohjelmistossa on perinteisiä kansanlauluja ja lastenlauluja, jotka eivät rajoitu pelkästään pentatoniseen sävelasteikkoon.*
- *Harjoitellaan edelleen pentatonista yhteissoittoa*
- *Erilaisia tunnelmia ilmaistaan musiikillisella vuoropuheella.*
- *Ensimmäinen kokemus nuoteista kirkkaana tai tummana viedään pitemmälle ja siitä tulee tilan kokemus korkeasta ja matalasta*
- *Rytmin ja melodian jäljittely, omien improvisaatiokokeilujen tekeminen*
- *Rytmiharjoituksia, voidaan ottaa myös yksinkertaista kaanonlaulua tai helppoja ostinato-stemmoja kaksiaäänisyyden kokemiseksi.*

Vuosiluokka 3

S1

S2

S3

- *Laulaminen on yhä yksiäänistä. Pentatoninen aineisto antaa tietä keskiaikaisille moodilajeille ja diatoniselle sävelasteikolle*
- *Kaanonit pohjana moniäänisyydelle*
- *Suuri ja pieni terssi, duurisävelasteikko*
- *Diatoninen huilu otetaan käyttöön ja C-duuriasteikko opetellaan*
- *Kansansävelmät, lasten- ja työlaulut ovat hyvää ohjelmistoa.*
- *Kuuntelemisen kehittämistä esimerkiksi antamalla luokan kuunnella lapsia soittamassa kappaleita*
- *Soitetaan lyömä- ja rytmisoittimia.*
- *Melodian liike voidaan piirtää käyttäen kuvia osoittamassa sävelkorkeutta (nouseva ja laskeva viiva, pitkiä nuotteja ja taukoja)*
- *Nuottikirjoitus aloitetaan: nuottiviivasto, g-avain. Käytetään kuvakieltä johdatettaessa sävelkorkeuden nuotintamiseen; keski-C:n paikka.*
- *Ammattilauluja, työlauluja*

Vuosiluokka 4

S1

S2

S3

- *Kansanlauluja, matkalauluja, , lauluja eri vuorokaudenajoista ja vuodenajoista – mukaan lukien nuotinluku. Painotus on vahvasti rytmisissä modaalisisissa lauluissa.*
- *Kanteleeseen tutustuminen ja oman laulun säestäminen.*
- *Kaaneista edetään laulamaan 2-äänisiä lauluja ja tunnettujen sävelmien yhdistelmiä*
- *Mahdollisuuksien mukaan luokkaorkesterin kokoaminen*
- *Nuottien ja taukojen aika-arvojen oppiminen*
- *Sykkeen yksinkertaisia muotoja, myös johtamisen alkeita (yksi lapsi johtaa ryhmää).*

Vuosiluokka 5

S1

S2

S3

S4

- Käytetään kansanballadeja harjoiteltaessa lauluja vuorotellen kuunnellen ja laulaen
- Moniosaisia lauluja, helppoja 2- tai 3-äänisiä, moniäänisiä lauluja ilman säestystä
- yksinkertaisia sävellajeja ja niihin liittyviä sävellajeja keskustellen
- Harjoitellaan 2-äänisiä lauluja, mahdollisesti suunnitellaan luokan näytelmäprojektin musiikkiosuus
- Harjoitellaan musiikin käsitteistöä ja perussävelen tunnistamista etumerkeistä

Vuosiluokka 6

S1

S2

S3

S4

- Lisää kansanlauluja moniäänisesti ja balladeja
- Yhdessä soittamista, mahdollisuuksien mukaan soitinryhmiä tai luokkaorkesteri tai mahdollisesti keskiluokkien orkesteri
- Musiikin teorian ja säveltapailun jatkamista, oktaavin kokemus,
- Soittimien opiskelua ja tutkimista (lyömäsoittimet, näppäiltävät soittimet, orkesterisoittimet, puhaltimet)
- Melodioiden keksiminen improvisoimalla ja niiden merkitseminen muistiin
- Tutustutaan tunnettuihin säveltäjiin

Vuosiluokka 7

S1

S2

S3

S4

- Kysymys- ja vastaus-balladeja
- Yksinkertaisia yksinlauluja. • Maailmanmusiikkia voidaan lähestyä eri kulttuureista olevien laulujen kautta ja yhdistää maantiedon tunteihin
- Mahdollisuuksien mukaan soitinryhmä tai luokkaorkesteri, sekä keskiluokkien orkesteri
- Rytmiset poikkeusjaot (esim. triolit ja synkoopit)
- Tärkeiden säveltäjien elämäkertoja
- Uusien soittimien opettelu kitara ja basso
- musiikin teoriassa duuri- ja molliasteikot
- oppilaiden omien esitysten valmistelu

Vuosiluokka 8

S1
S2
S3
S4

- mahdollisuuksien mukaan moniäänisiä lauluja, á capella ja säestettynä
- Muun muassa: vanhempia polyfonisia kansanlauluja, murrosikäisen sielun tunnelmaan sopivia laulun aiheita. Lauluja, joissa on vahvoja rytmejä. Humoristiset kappaleet ovat myös sopivia tässä iässä.
- Spirituaaleja
- Melodramaattisia balladeja
- Duurin ja mollin kontrasti
- Teoria melodiasta; improvisointi
- Rytmistä ja melodista musiikillista sanelua; rytmistä improvisointia; soolo-osien improvisointia
- duuri- ja molliasteikon rakenne, rinnakkaissävelläjät, etumerkinnot, Elämäkerrallisten kuvausten säveltäjät, muusikot) jatkamista
- oppilaiden omien esitysten valmistelua

Vuosiluokka 9

S1
S2
S3
S4

- Teoksia kuvaillaan, luonnehditaan, vertaillaan ja tehdään omia arvioita niistä
- Etsitään yhteyksiä historiaan ja muihin taiteisiin, esimerkiksi musiikin ja yhteiskunnan välisiä yhteyksiä
- Klassisia teoksia etukäteen valmistellen ja arvioiden jälkeenpäin
- Äänenmuodostusta
- (Kuoro)ohjelmiston laajentamista; Lauletaan lauluja niillä vierailta kielillä, joita oppilaat opiskelevat
- oppilaiden omien esitysten valmistelua

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 oppimisympäristönä on pääasiallisesti oma luokkatila, jossa työskentely on tuttua ja siten opetustilannetta tukevaa. Ikäkauteen soveltuvia konsertteja ja tapahtumia seurataan. Opetus etenee laulun ja kanteleen tai pentatonisen huilunsoiton avulla, joissa erityisesti kuuntelun aluetta vahvistetaan. Improvisaatio, erilaiset leikit ja tarinat innostavat oppilaita toimintaan. Iloisen ja myönteisesti ohjaavan opetuksen avulla oppilaita rohkaistaan kehittämään musiikillisia taitojaan. Oppilaita rohkaistaan omaehtoiseen harjoitteluun ja oman soittimen löytämiseen.

Vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppimisympäristö laajenee omasta luokasta aineopetuksen luokkiin ja myös muihin tarkoitukseen sopiviin tiloihin erilaisten tilaisuuksien ja juhlien yhteydessä.

Esiintymisestä yleisön edessä tulee tutumpaa ja itsetunto vahvistuu osaamisen kasvamisen myötä. Erilaiset konsertit ja tapahtumat ovat säännöllisen tutustumisen kohteena. Soiton ja laulun ohjauksessa rohkaistaan oman musiikillisen ilmaisun etsimiseen ja pyritään luomaan myöskin yksilöllisiä toiminnan edistämisen mahdollisuuksia. Musiikillisiin kokeiluihin kannustetaan ja pyritään luomaan tilaisuuksia erilaisten soitto- ja lauluyhdistelmien syntymiselle ja samalla myös teknologian kehityksen tarjoamia ikäkauteen soveltuvia mahdollisuuksia musiikin tuottamiseen sisällytetään opetukseen. Oppilaan itsenäiseen harjoitteluun annetaan tukea musiikillisesta lähtötasosta riippumatta. Luova toiminta yhdistetään uusia ilmaisuja tai ratkaisuja etsivään soitto- ja laulumateriaalin käyttöön, samoin omaan musiikin tuottamiseen ohjataan.

Vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 oppimisympäristö on toiminnallinen ja keskusteleva. Oppilaita kannustetaan kehittämään musiikillista ilmaisuaan yhä syvemmin ja ohjataan tutustumaan yhä monipuolisemmin musiikin eri lajeihin ja ilmaisumuotoihin. Teknologisen kehityksen kasvavat mahdollisuudet nostetaan uudelle tasolle musiikin tuottamisessa samalla kun kriittistä arviointia eri menetelmiä kohtaan kehitetään laadun tarkkailun ja esteettisen tarkastelun pohjalta. Erilaiset musiikin tuottamiseen keskittyvät ensemblit ohjataan toimimaan rohkeasti itsenäisemmin. Sisältöä haetaan integroiden eri oppiaineista spontaanin inspiraation tai suunnitelmallisemman struktuurin tukemana. Musiikki toimintaympäristönä ja toisaalta ympäristö äänen tuottajana tuodaan tietoisemmän havainnoinnin kohteeksi.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa

Vuosiluokilla 1-2

Musiikin opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet musiikin oppimisessa ja tehdään sen mukaiset ratkaisut esimerkiksi käytettävien työtapojen ja oppilaiden ryhmittelyä koskien yhteistyössä oppilaiden kanssa. Musiikin opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan itsetuntoa, oma-aloitteisuutta ja opiskelutaitoja.

Vuosiluokilla 3-6

Musiikin opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet musiikin opetuksessa ja tehdään sen mukaiset ratkaisut esimerkiksi käytettävien työtapojen, soittimien, muiden työvälineiden ja oppilaiden ryhmittelyä koskien. Luodaan oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Vuosiluokilla 7-9

Musiikin opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet musiikin oppimisessa ja tehdään sen mukaiset ratkaisut esimerkiksi käytettävien työtapojen ja oppilaiden ryhmittelyä koskien.

Luodaan oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa

Vuosiluokat 1-2

Arviointi on suullista, jatkuvaa kannustavaa palautetta. Arvioinnissa keskeiset kohteet ovat musiikilliset yhteistyötaidot: toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä ja pentatonisen sävelasteikon hahmottaminen musiikillisessa toiminnassa.

Vuosiluokat 3-6

Oppilaalle annetaan jatkuvaa kannustavaa ja ohjaavaa palautetta suullisesti. Huomiota kiinnitetään erityisesti yhteismusisointitaitoihin ja aktiiviseen osallistumiseen eri musiikillisten taitojen harjoittelemisessa. Myös musiikin kuuntelutaidot (keskittyminen, havainnointi) ovat keskeisiä. Musiikillinen kekseliäisyys ja omaperäinen ilmaisu otetaan huomioon.

Musiikin arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö -alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Osallisuus			
T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään	S1-S4	Musiikilliset yhteistyö-taidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen			
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-,	S1-S4	Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi

rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä			musiikillista kokonaisuutta.
T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen	S1-S4	Musiikki-liikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.
T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä	S1-S4	Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.
T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan.

ja historiallista monimuotoisuutta			
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä	S1-S4	Musiikin merkintä-tapojen ymmärtäminen	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.
Oppimaan oppiminen musiikissa			
T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentely-taidot	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.

Vuosiluokat 7-9

Oppilaalle annetaan jatkuvaa, kannustavaa, ohjaavaa ja realistista sekä rohkaisevaa palautetta suullisesti ja kirjallisesti. Huomiota kiinnitetään erityisesti musiikilliseen toteutukseen ja ilmaisuun. Osallistuminen yhteisiin projekteihin ja positiivisen yhteishengen ylläpitäminen sekä oman toiminnan ja taitojen sovittaminen yhteiseen toimintaan ovat tärkeitä. Oppilaan eläytymistä musiikkiin ja tavoitteellista musikaalista toimintaa on syytä kannustaa, koska se voi johtaa elämänikäiseen musiikin harrastamiseen.

Musiikin päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Musiikin opetuksen tavoitteena on	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Osallisuus			
T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä	S1-S4	Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen	Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä, huolehtii osuudestaan ja kannustaa toisia.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen			
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Äänenkäyttö ja laulaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun sovittaen osuutensa osaksi kokonaisuutta.
T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin	S1-S4	Soittaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti.
T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas osoittaa hahmottavansa musiikin perussykkeen liikkeussaan ja sovittaa liikeilmaisuaan kuulemaansa musiikkiin.

T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan	S1-S4	Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu ja siitä keskusteleminen	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan.
T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn	S1-S4	Musiikin luova tuottaminen	Oppilas osaa käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäessään ja toteuttaessaan uusia musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.
T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia	S1-S4	Musiikkiteknologian käyttö	Oppilas osaa käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa	S1-S4	Kulttuurinen osaaminen	Oppilas osaa jäsentää musiikin käyttötapoja ja ilmenemismuotoja ja kertoa havainnoistaan.

T9 rohkaista ja ohjata oppilasta käyttämään musiikin merkintätapoja, käsitteitä ja terminologiaa musiikillisessa toiminnassa	S1-S4	Musiikillisten käsitteiden ja symbolien käyttö	Oppilas käyttää musiikin peruskäsitteitä ja merkintätapoja sekä termejä musiikillisessa toiminnassa.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin	S1-S4	Musiikin hyvinvointivaikutusten tunnistaminen	Oppilaan kanssa keskustellaan musiikin vaikutuksista hyvinvointiin ja tunteisiin, mutta tavoitetta ei oteta huomioon päättöarvosanan muodostamisessa.
T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	Kuulosta sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia musisointitilanteissa ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen sekä muut turvalliseen toimintaan liittyvät tekijät.
Oppimaan oppiminen musiikissa			
T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan	S1-S4	Oppimisen taidot	Oppilas asettaa ohjattuna musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita

edistymistään suhteessa tavoitteisiin			sekä arvioi edistymistään suhteessa niihin.
--	--	--	---

Laaja-alainen osaaminen

Vuosiluokka 1

L1 Sormien motorinen harjoittaminen, kummallakin kädellä samanaikaisesti, kehittää aivopuoliskojen yhteistoimintaa.

L2 Kappaleiden jäljittely korvakuulolta kehittää musiikillista vuorovaikutusta ja kuuntelemista.

L7 Osallisuuden kokemus ryhmän yhteissoitossa ja -laulussa

Vuosiluokka 2

L2 Perehdytään omaan kulttuuriin mm. kansanlaulujen kautta ja tutustumalla erilaisiin soittimiin

L2 Eläytyminen tunteisiin musiikin avulla kehittää vuorovaikutustaitoja

L4 Eri soitinten eri roolien tunnistaminen

Vuosiluokka 3

L2 Kaanonissa korostuvat sosiaaliseen kanssakäymiseen vaadittavat taidot, omassa äänessä pysyminen muista riippumatta on ilmaisun perusta.

L3 Omasta soittimesta huolehtiminen on arjen taito

L4 Nuotintulkitaito (rytmi, melodia, nuotinnos merkityksineen)

L6 Opitaan harjoittelemaan sinnikkäästi ja tavoitteellisesti.

Vuosiluokka 4

L2 Kansanperinne ja kanteleeseen tutustuminen lisäävät oman kulttuurin ymmärtämistä

L6 Ryhmän johtamisen harjoittelu vaatii rohkeutta ja johtajuutta

Vuosiluokka 5

L7 Omien ideoiden tuominen yhteisiin projekteihin (näytelmä) on vaikuttamista

L1 Musiikin rakenteen ymmärtäminen harjoittaa ajattelutaitoja

Vuosiluokka 6

L2 Säveltämisen harjoittelua jatketaan

L3 Muiden huomioiminen musisoivan ryhmän jäsenenä

Vuosiluokka 7

L2 Erilaisten tunteiden ilmaisu laulun harjoittelussa

L7 Maailman musiikkikulttuureihin tutustuminen median avulla

L1 Kahden erilaisen rytmikulun hahmottaminen eri aikaan

L1 Sormien motoriikan ja liikemuistin kehittäminen mm. kitaran avulla

Vuosiluokka 8

L3 Muiden kulttuurien ymmärtäminen eksotiikan ja empaattisen kokemuksen kautta

L2 Tunnetaitojen ja empatian kehittäminen, esim. synkkien ja surullisten tunteiden käsittely

Vuosiluokka 9

L1 Oman persoonallisen äänen kehityksen ymmärtäminen ja hyväksyminen

L2 Musiikin erilaisten kulttuuristen merkitysten ymmärtäminen

L3 Äänenhuolto osana äänielimistön kunnon ylläpitoa